

A növényevődarázs-kártételek gyűjteménye a Magyar Természettudományi Múzeumban

ZOMBORI LAJOS

2094 Nagykövácsi, Kolozsvár tér 15, Magyarország. E-mail: zomborilali@gmail.com

Összefoglalás – A szerző az elmúlt 45 év során összegyűlt levéldarázs-kártételek 386 borítékba rendezett növénytani anyagát mutatja be. A növényfajok száma 84, míg az érintett levéldarászfajoké 82. Több esetben az egyes tételeket megjegyzések követik, amelyekben a szerző az elmúlt évtizedekben történt nevezéktani változásokat tünteti fel. A kosárkötő fűzről (*Salix viminalis*) kimutatott *Messa wuestnei* (Konow, 1894) Magyarország faunájára újnak bizonyult.

Kulcsszavak – akna, bábkamra, faunisztika, gubacs, levélviszazahajtás

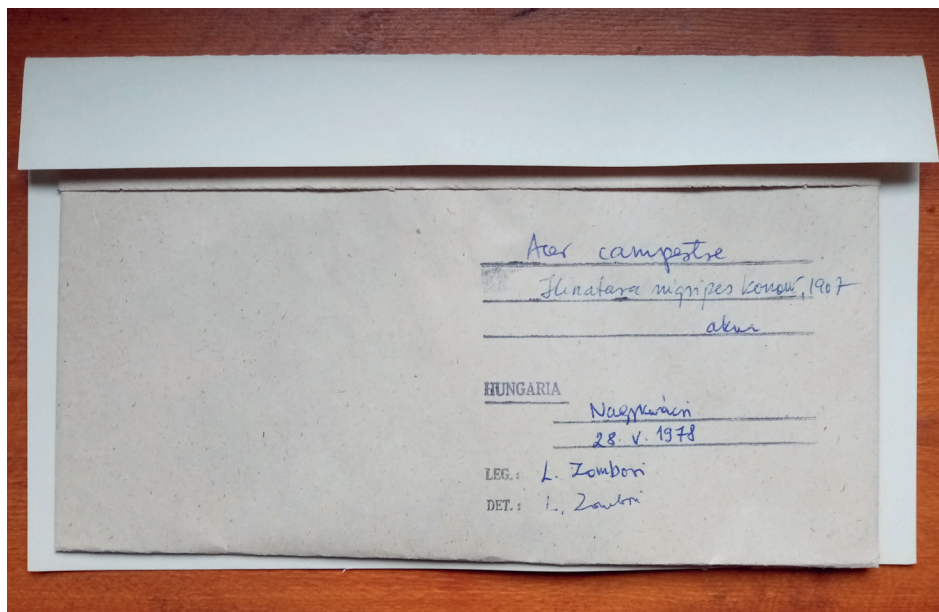
BEVEZETÉS

Az alábbiakban bemutatott botanikai gyűjtemény alap gondolatát Ambrus Béla (1909–1979) gubacsgyűjteménye sugallta. A Magyar Természettudományi Múzeumban eltöltött mintegy harminc kutatóévem során folyamatosan gyűjtöttem a növénytani anyagot, de azt követően is, szinte a mai napig ezt teszem. A jelen dolgozat a 386 herbáriumi borítékba rendezett anyagot ismerteti. A feldolgozott növényfajok száma 84, míg a levéldarászfajoké 82. Az anyag döntő többségét, mintegy 90%-át a magam gyűjtöttem és azonosítottam, mind a tápnövényt, mind pedig a károsító levéldarászfajt (Hymenoptera: Symphyta). Mivel a borítékokon olvasható szövegek pontos másolatát közlöm, még a gyűjtők nevét sem egészítettem ki (lásd alább); ennek ellenére úgy gondolom, gyűjtőtársaim megérdemlik, hogy a bevezetőben a teljes nevük szerepeljen: Ewald Altenhofer (Ausztria), Erdős József (1900–1971), Valeriy Mikhailovich Ermolenko (Ukrajna), Gozmány László (1921–2006), Erich Martin Hering (1893–1967), Podlussány Attila (Budapest), Ripka Géza (Budapest), Seprős Imre (Budapest), Szalay-Marzsó László (1929–2000), Szócs Gábor (Budapest) és Szócs József (1908–1987).

ANYAG ÉS MÓDSZER

A növényanyagot tartalmazó boríték két részből áll: egyrészt egy fehér kartonlapból, másrészt egy hozzáragasztott világosbarna csomagolópapírból (1. ábra). A kartonlap azért fontos, hogy tartást biztosítson a csomagolópapírból készült és három helyen visszahajtott borítéknak, amiben a botanikai minták foglalnak helyet. Az 1. ábrán a boríték zárt, míg a 2. ábrán nyitott állapotban látható. A kartonlap mérete: szélesség 235–240 mm, magasság 165–170 mm. A lap felső szegélye mentén a lap vissza van hajtva, a visszahajtás szélessége 25–30 mm. A csomagolópapír mérete: szélesség 285–290 mm, magasság 170 mm. A papír felső szegélye vissza van hajtva, a visszahajtás szélessége 30–35 mm, az oldalsó szegélyek visszahajtása pedig 35–40 mm. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az egyes borítékok változó számú mintát tartalmaznak, némelyek pl. mindössze egyetlen, míg mások kettő, három vagy éppen egy tucatnyi levelet (2. ábra).

A gyűjteményi anyag feldolgozása során több esetben a növény nemzetségeve mellől hiányzott a fajnév, ilyenkor elvégeztem a faji szintű meghatározást, és feltüntettem a kiegészítő adatot. A magyar növényneveket SOÓ & KÁRPÁTI (1968) határozókönyvéből vettem át.

1 ábra. Mezei juharon (*Acer campestre*) gyűjtött növényevődarázs-kártétel mintát tartalmazó boríték és csomagolópapírja, Magyar Természettudományi Múzeum.

2 ábra. Mezei juhar (*Acer campestre*) növényevődarázs-kártétel minták az 1. ábrán bemutatott borítékból.

A levéldarázsfaj nevét követően utalás történik, hogy az álhernyó hogyan károsítja a tápnövényt. Ezek a következők: a *rágáskép* azt jelenti, hogy a szabadon táplálkozó álhernyó a levél szegélyét gyakran jellemző módon pusztítja, ez alapján sokszor a faj megállapítható. A *hámozgatás* viszonylag ritkán tapasztalható a levéldarázsak esetében; ilyenkor az álhernyó a levél felső vagy alsó felszínét pusztítja, érintetlenül hagyva a másik epidermiszt. Az *akna* megjelölés esetében az álhernyó a levél felső és alsó epidermisze közt táplálkozik. A *szárrágás* során az álhernyó a tápnövény friss vagy éppen fás ágacskáit belül, vagyis a fehér és puha belét pusztítja; így szárváratot, szárazknát képez. A *levélsodorék* kifejezés jól jellemzi az apróbb levéldarázs-álhernyók által csőszerűen összesodort levelet, amelyben az álhernyó táplálkozik és védelmet talál. A *levélvisszahajtás* a levél olyan állapota, amikor az álhernyó a levél szélét lefelé, vagyis a levél alsó

felszíne felé visszahajtja és finom fonalkákkal rögzíti. A *varratkép* a botcsápú levéldarazsak kifejelett nőstényeire jellemző rózsaszár-károsítás, ugyanis a nőstény a felsértett fiatal rózsahajtásokba helyezi petéit, két nagyon rendezett, párhuzamos sorban, ami jellegzetes képet mutat.

Az egyes darázfajok nevét követően az adatokat nem időrendben, hanem a borítékra írt lelőhelyek betűrendje alapján adom meg. Így ha az ország neve is fel van tüntetve, azzal kezdem. A *Heterarthrus*-fajok felsorolásakor három helyen „C” „M” és „S” jelzést használtam. Ezekről a fajokról osztrák kollégámmal, Ewald Altenhoferrel cikket írtunk (ALTENHOFER & ZOMBORI 1987), de az új fajneveket nem vezettem rá a borítékokra. Ezt pótlendő, egy rövidebb közleményben a fajokra visszatérek újabb botanikai anyaggal együtt. Rendkívül hasznosnak találtam TAEGER *et al.* (1998) munkáját; eredményeire gyakran utaltam a megjegyzések alatt, amelyek a levéldarazsfaj lelőhelyadatok felsorolása után következnek.

Rövidítések – det. = határozta, leg. = gyűjtötte, k. = körzet, t. v. t. = természetvédelmi terület, h. = hegy, hegység, hg. = hegység, k. k. = környezetvédelmi körzet, m. = méter, megye, obl. = „oblaszty”, orosz közigazgatási körzet.

JEGYZÉK

Acer campestre Linnaeus – Mezei juhar

Heterarthrus aceris (Kaltenbach, 1856) akna és bábkamra nyoma. Lelőhelyek: Budapest, 1992. VII. 9. leg. et det. Zombori; Budapest, Hűvösvölgy, 1979. VIII. 21. leg. et det. Zombori Lajos; Budapest, Hűvösvölgy, 1980. VII. 20. leg. et det. Zombori Lajos; Budapest, Mártonhegy, 1952. leg. Szócs József, det. E. M. Hering; Hungaria, Nagykovácsi, 2008. VII. 13. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, Belterület, 2013. VII. 10. leg. et det. Zombori; Nagykovácsi, 1978. V. leg. et det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a *H. aceris* leírója és leírásának évszáma: McLachlan, 1867.

Heterarthrus healyi Altenhofer et Zombori, 1987 akna. Lelőhelyek: Kárpátalja, Rahó, Barnabás, 1996. VII. 11. leg. et det. Zombori; Nagykovácsi, 1992. VI. 13. leg. et det. Zombori; Transylvania, Arad megye, Odvas, 1993. VII. 21. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: Arad megye csak érintkezik Erdéllyel, de nem része.

Heterarthrus leucomelus (Klug, 1818) akna. Lelőhelyek: Hungaria, Nagykovácsi, 1992, V. leg. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 2007. VI. 15. leg. et det. Zombori.

Heterarthrus sp. („C”) akna. Lelőhelyek: Austria, Linz, 1977. VI. 3. leg. et det. Altenhofer; Switzerland: Delémont, 1976. VI. 5. leg. et det. Altenhofer.

Hinatara nigripes (Konow, 1907) akna. Lelőhelyek: Budapest, Kamaraerdő, 1981. V. 3. leg. Szöcs József, det. Zombori; Budapest, Vérmező, park, 1981. V. 8. leg. et det. Zombori Lajos; Erdély, Uzonkafürdő, 1993. VI. 15. leg. et det. Zombori; Erdély, Vargyas, Vargyas-patak völgye, 1993. V. 29. leg. et det. Zombori; Miskolc-Tapolca, 1979. V. 15. leg. Szöcs Gábor, det. Zombori Lajos; Nagykovácsi, 1978. V. 20., 1978. V. 28., 1980. V. 30., 1986. V. 18. leg. et det. Zombori Lajos; Romania, Gorj (m.) Mehádiai-hg., Cerna-Sat., 700 m., 1994. V. 24. leg. et det. Zombori.

Acer platanoides Linnaeus – Korai juhar

Hinatara recta (C. G. Thomson, 1871) akna. Lelőhelyek: Austria, Linz, 1977. V. 6. leg. et det. Altenhofer; Erdély, Homoródfürdő, 1996. V. 30. leg. et det. Zombori.

Acer pseudoplatanus Linnaeus – Hegyi juhar

Heterarthrus aceris (Kaltenbach, 1856) akna. Lelőhelyek: Bükk-h., Csipkékút. 1985. VIII. 6. leg. Seprős I., det. Zombori; Hungaria, Budapest, Svábhegy, 1992. VI. 5. leg. et det. Zombori; Hungaria, Dunaújváros, 2018. V. 28. leg. et det. Zombori; Hungaria, Fertő–Hanság NP, Kapuvár, Madárvárta, 1999. VII. 12. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 2014. VI. 24. leg. et det. Zombori; Hungaria, Transylvania, 2004. VII. 22. leg. et det. Zombori; Innsbruck, 1983. VI. 24. leg. et det. Zombori L.; Írország, Connemare Nemzeti Park, Kylemore Abbey, 2007. VII. 22. leg. et det. Zombori; Írország, Lough, 2007. VII. 19. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGGER *et al.* (1998) szerint a *H. aceris* leírója és leírásának évszáma: McLachlan, 1867.

Heterarthrus aceris (Kaltenbach, 1856) akna. Lelőhelyek: Aggteleki Nemzeti Park, Jósvalfő, Lófej-völgy, 1987. VII. 8. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 13. leg. et det. Zombori.

Heterarthrus sp. („M”) akna. Lelőhely: Austria, Laaben, 1977. VI. 19. leg. et det. Altenhofer.

Heterarthrus sp. („S”) akna. Lelőhelyek: Austria, Salzburg, 1975. VI. 22. leg. et det. Altenhofer; Austria, St. Pölten, 1976. VI. 16. leg. et det. Altenhofer.

Heterarthrus flavicollis Gussakovskij, 1947 akna és bábkamra helye. Lelőhely: Armenia: Kirovakan, Bot. Garden, 1966. VI. 15. det. et leg. F. Arutyunian.

Heterarthrus leucomelus (Klug, 1818) akna. Lelőhely: Bükk-h., Csipkésút. 1985. VIII. 6. leg. Seprős I., det. Zombori.

Hinatara excisa (Konow, 1885) akna. Lelőhely: Austria, Salzburg, 1975. V. 22. leg. et det. Altenhofer.

Hinatara recta (C. G. Thomson, 1871) akna. Lelőhely: Austria, Vitis. 1987. VII. 27. leg. et det. Zombori.

Agrimonia sp. – Párlófű

Fenella nigrita Westwood, 1839 akna. Lelőhely: Csévharaszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos.

Agrimonia eupatoria Linnaeus – Közönséges párlófű

Fenella nigrita Westwood, 1839 akna. Lelőhelyek: Ausztria, 1977. IX. 19. leg. et det. Altenhofer; Hungaria, Garabonc, 1986. IX. 18. leg. et det. L. Zombori.

Alnus incana (Linnaeus) Mönch – Hamvas éger

Fenusa dohrnii (Tischbein, 1846) akna. Lelőhelyek: Erdély, Hunyad m., Zám, 1993. VII. 21. leg. et det. Zombori; Transylvania, Fehér megye, Kudzsiri-havasok, Tau-tó, 800 m., Tau Bistra, 1993. VII. 19. leg. et det. Zombori.

Alnus glutinosa (Linnaeus) Gaertner – Enyves éger

Eriocampa ovata (Linnaeus, 1761) álhernyó kártétel, levélrágás. Lelőhely: Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Altenhofer.

Fenusa dohrnii (Tischbein, 1846) akna. Lelőhelyek: Austria, Salzburg, 1975. VI. 22. leg. et det. Altenhofer; Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Altenhofer; Balatonakarattya, 1979. VIII. 5. leg. et det. Zombori Lajos; Bulgária, Melnik, 1988. VI. 18. leg. et det. Zombori; Bükk hegység, Szilvásvár, 1982. VII. 7. leg. et det. Zombori, IX. 10. leg. et det. Zombori; Erdély, Hunyad m., Zám, 1993. VII. 21. leg. et det. Zombori; Hungaria, Fonyód-liget, 1986. VII. 4. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Barnabás, 1996. VII. 11. leg. et det. Zombori; Romania, Mehedenți, Domogled, Cireșu, 1994. V. 25. leg. et det. Zombori; South Africa, Cape Town, Kirstenbosch, 1954. XI. 17. leg. L. Vári, det. Zombori Lajos; Transylvania, Hunyad megye, Erdélyi-érchegység, Szelistyora, 1993. VII. 20. leg. et det. Zombori; Transylvania, Krassó-Szörény m., Karánsebes, Jász, 1994. V. 22. leg. et det. Zombori;

Transylvania, Szeben m., 500 m., Porcsesd, 1997. VII. 11. leg. et det. Zombori; Transylvania, Szeben megye, Fogarasföld, Felek, Oltalsósebes, 2003. VI. 5. leg. et det. Zombori; Transylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m., 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori; Zempléni-h., Újhuta. 1985. VIII. 13. leg. Seprős, det. Zombori.

Heterarthrus vagans (Fallén, 1808) akna. Lelőhelyek: Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Barnabás, 1996. VII. 11. leg. et det. Zombori; Transylvania, Szeben m., 500 m., Porcsesd, 1997. VII. 11. leg. et det. Zombori.

Szükségesnek vélem, hogy itt egy ritka eseményről is beszámoljak, amikor számomra egyedülálló levélmintákat sikerült begyűjtenem Erdélyben (Szeben megye, 500 m., Porcsesd helység környékén [= Románia, Sibiu, 1964-ig Porcești, jelenleg Turnu Roșu]). Egy enyves éger (*Alnus glutinosa*) fáról olyan levelet gyűjtöttem, amelyben nem egy aknázó levéldarázsfajt fejlődött, hanem kettő. A levél főérének baloldali felén *Fenusa dohrnii* (Tischbein, 1846) álhernyó aknázott, míg a jobboldali részen a *Heterarthrus vagans* (Fallén, 1808) álhernyója. Egy további levélen a baloldali félen a *F. dohrnii*, míg a *H. vagans* a levél csúcsában aknázott.

Artemisia vulgaris Linnaeus – Fekete üröm

Athalia rosae (Linnaeus, 1758) imágó hámozgatás. Lelőhely: Aggteleki Nemzeti Park, Szelcepuszta, 1987. VII. 9. leg. et det. Zombori.

Athyrium alpestre (Hoppe) Rylands vagy *A. filix-femina* (Linnaeus) Roth – Hölgypáfrány

Blasticotoma filiceti Klug, 1834 szárban akna. Lelőhely: Kárpátalja, Uglya, 1998. VII. 28. leg. et det. Zombori Lajos. Páfrányhatározás: Kováts Dezső. – Megjegyzés: Kováts Dezső botanikus két növénynevet adott meg, ezek közül a legvalószínűbb a második, vagyis az *Athyrium filix-femina*, mivel a levéldarázs-irodalomban (TAEGER *et al.* 1998) ez a tápnövény az első helyen szerepel, míg az *A. alpestre* meg sincs említve.

Berberis vulgaris Linnaeus – Sóska

Arge berberidis Schrank, 1802 peterakás képe. Lelőhely: Szilvássvár, 1981. V. 21. leg. et det. Zombori Lajos.

Betula sp. – Nyírfa

Scolioneura betuleti (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Szovjetunió, Szahalin, Csehov, 1973. VIII. 14. leg. V. Hrebtov, det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: a távol-keleti nyírfákat nem ismerem, így fajra határozás nem történt. Ugyanakkor a levélben látható akna alakja – vagyis a rágáskép – rendkívül közel áll, mondhatnám azonos a Kárpát-medencei aknák formájával (ZOMBORI 1990: 59, 22B ábra).

Betula pendula Roth – Közönséges nyírfa

Fenusa pusilla (Lepelletier, 1823) akna. Lelőhelyek: Darány, 1981. VII. 16. leg. et det. Zombori Lajos; Erdély, Kis Királykő, 1300 m., 1979. VII. 11. leg. Szőcs Gábor, det. Zombori Lajos; Erdély, Zarnesti, Planiul Fori, 850 m., 1979. VII. 13. leg. Szőcs Gábor, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budakeszi, 1979. VI. 5., 1979. VI. 14., 1979. VI. 19. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budapest, Fenyőgyöngye, 1979. VI. 13. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Bugac, Nagybugac, 1979. VII. 19. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Galyatető, Mátra, 1951. IX. 25. leg. Gozmány László, det. E. M. Hering; Hungaria, Nagykovácsi, 1976. V. 30. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 2017. VI. 2. leg. et det. Zombori; Hungaria, Tata park, az Öregtő mellett, 1959. VIII. 6. leg. et det. Mihályi Ferenc; Hungaria, Tompa, 1955. VI. 24. leg. Kovács Lajos – Erdős József, det. E. M. Hering; Hungaria, Zirc, 1977. IX. 25. leg. et det. Zombori Lajos; Kabhegy, 1981. IX. 10. leg. Seprős I., det. Zombori; Nagykovácsi, 1985. IX. 9. leg. et det. Zombori Lajos; Siófok, 1979. VIII. 3. leg. et det. Zombori Lajos; Transsylvania, Szeben m., 600 m., Resinár, 1997. VII. 12. leg. et det. Zombori; Transylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m., 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori; Transsylvania, Fehér megye, Kudzsiri-havasok, Tau-tó, Tau Bistra, 1993. VII. 19. leg. et det. Zombori; Tákos, Bockereki-erdő, 1963. VI. 19. leg. Gozmány László, det. Zombori Lajos; Zalaegerszeg, 1980. IX. 9. leg. Seprős Imre, det. Zombori Lajos.

Profeusa thomsoni (Konow, 1886) akna. Lelőhelyek: Erdély, Homoródfürdő, 1996. V. 30. leg. et det. Zombori; USSR, Moscow, Kremlin. 1977. VIII. 2. leg. Zombori Lajos, det. Zombori Lajos – Altenhofer.

Scolioneura betuleti (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Zombori; Hungaria, Budakeszi, 1979. VI. 14. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Csévharaszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 1976. V. 30. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 1992. VII. 5. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 2008. V. 31. leg. et det. Zombori; Hungaria, Salgótarján, strand, 1979. X. 18. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Nagykovácsi, 1993. VII. 10. leg. et det. Zombori; Nagykovácsi, 2013. VII. 5. leg. et det. Zombori;

Transsylvania, Fehér megye, Tau-tó, Tau Bistra, 1993. VII. 19., leg. et det. Zombori; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m., 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori.

Betula pubescens Ehrhart – Szőrös nyírfa

Scolioneura nigricans (Klug, 1814) akna. Lelőhelyek: – Hungaria, Nagykovácsi, 1975. VI. 5. leg. et det. Zombori Lajos; Nagykovácsi, 1981. V. 15. leg. et det. Zombori Lajos; Transsylvania, Krassó-Szörény m., Karánsebes, Jász, 1994. V. 22. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a levéldarázs érvényes neve *Scolioneura betuleti* (Klug, 1816).

Betula verrucosa Ehrhart – Közönséges nyírfa

Fenusa pusilla (Lepelletier, 1823) akna. Lelőhelyek: Kárpátalja, Máramarosi k-k. Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 12. leg. et det. Zombori; Ukrajna, Kanyev, 2000. VIII. 19. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: a tápnövény elfogadott tudományos neve *Betula pendula* Roth (SOÓ & KÁRPÁTI 1968).

Messa nana (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Austria, Peilstein, 1977. VI. 28. leg. et det. Altenhofer. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a nemzetségnév *Fenusella* Enslin, 1914.

Scolioneura betulae (Zaddach, 1859) akna. Lelőhelyek: Austria, Salzburg, 1974. VI. 10. leg. et det. Altenhofer; Kárpátalja, Máramarosi k-k. Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 12. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Scolioneura betuleti* (Klug, 1816).

Scolioneura betuleti (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Austria, Zwettel, 1987. VII. 22. leg. et det. Altenhofer.

Carpinus betulus Linnaeus – Közönséges gyertyánfa

Fenusapusilla (Lepelletier, 1823) akna. Lelőhely: Miskolc-Tapolca, 1979. V. 15. leg. Szöcs Gábor, det. Zombori Lajos.

Castanea crenata Siebold et Zuccarini. – Japán szelídgesztenye

Symphyta álhernyó akna. Lelőhely: Korea, Kangwon Province: Mt. Kumgang-san, 14. X. 1978. leg. Zombori.

Cerasus vulgaris Miller – Meggy

Caliroa cerasi (Linnaeus, 1758) álhernyó hámozgatás. Lelőhely: Hungaria, Zamárdi, 1981. VIII. 11. leg. et det. Zombori Lajos.

Metallus pumilus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Armenia, Sevan, Bot. Garden, 1970. VI. 22. leg. et det. F. Arutyunian.

Priophorus pallipes (Audinet-Serville 1823) levélen rágásképp. Lelőhely: Hungaria, Farnos, 1974. VI. 4. leg. et det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: A levéldarázsfaj neve a legújabb kutatások szerint *Priophorus compressicornis* (Fabricius, 1804). Ezt a nevet használom a legutóbb megjelent összeállításomban (ZOMBORI 2022).

Cerasus avium Mönch – Cseresznye

Caliroa cerasi (Linnaeus, 1758) álhernyó hámozgatás. Lelőhelyek: Hungaria, Nagykovácsi, 2016. IX. 3. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Tiszaigar, 1977. IX. 13. leg. et det. Zombori Lajos; Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 17. leg. Ermolenko, det. Zombori; Kazakhsztán, Tabdi-Kurgan obl., Szarkandszkij k., Karatal-folyó mentén, 1990. VI. 30. leg. et det. Ermolenko.

Corylus avellana Linnaeus – Közönséges mogyoró

Eriocampa ovata (Linnaeus, 1781) álhernyó rágásképp. Lelőhely: Hungaria, Tiszaigar, Arborétum, 1977. IX. 13. leg. et det. Zombori Lajos.

Digitalis lanata Ehrhart. – Gyapjas gyűszűvirág

Symphyta larvae álhernyó rágásképp. Lelőhely: Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: A lelelhelyen az álhernyókat megvizsgáltam és megállapítottam, hogy azok levéldarázs álhernyók, így kerültek be a botanikai anyagba. Kétségtelen, hogy jelenlegi ismereteink szerint még nem mutattak ki gyűszűvirágon fejlődő levéldarázsfajt.

Fragaria nipponica Makino – Szamóca

Symphyta álhernyó akna. Lelőhely: [Észak] Korea, Kangwon Province: Mt. Kumgang-san, 12 X. 1978., leg. Zombori.

Fraxinus excelsior Linnaeus – Magas kőrisfa

Tomostethus nigritus (Fabricius, 1804) álhernyó levélrágás. Lelőhely: Hungaria, Budapest, Gazdagrét, 1998. V. 11. leg. et det. Ripka.

Fraxinus ornus Linnaeus – Virágos kőrisfa

Periclista lineolata (Klug, 1816) álhernyó rágásképző. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 2002. V. 21. leg. et det. Zombori.

Geum urbanum Linnaeus – Erdei gyömbérgyökér

Metallus gei (Brischke, 1883) akna. Lelőhelyek: Austria, Neulengbach, 1977. VII. 25. leg. et det. Altenhofer; Budapest, Fenyőgyöngye, 1979. VIII. 23. leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budapest, Kamaraerdő, 1977. IX. 27., 1978. VII. 23., 1978. X. 12., leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Csillebérc, 1977. X. 1. leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Fertő-Hanság Nemzeti Park, Osli, égererdő, 1999. VII. 13. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 1997. VII. 5., 1999. VI. 19., 1999. VII. 1., 1999. VIII. 25., 1999. X. 10., 2018. VI. 17. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, Belterület, 2022. VII. 22. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Salgótarján, Nyugdíjas park, 1979. X. 15. leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos.

Hepatica triloba Chaix – Nemes májvirág

Pseudodineura mentiens (C. G. Thomson, 1871) akna. Lelőhely: Austria, Neulengbach, 1976. VI. 23. leg. et det. Altenhofer. – Megjegyzés: A tápnövény nevét az osztrák gyűjtő így adta meg; a gyógyszerészetben közismert név. A SOÓ & KÁRPÁTI (1968) könyvben elfogadott társneve: *Hepatica nobilis* Miller.

Iris pumila Linnaeus – Apró nőszirm

Rhadinoceraea reitteri Konow, 1890 álhernyó hámozgatás és levélrágás. Lelőhelyek: Budapest, Békásmegyer, 1997. IV. 12. leg. Podlussány A., det. Zombori L.; Hungaria, Nagykovácsi, 2002. VI. 3. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, Belterület, 2022. V. 15. leg. et det. Zombori Lajos.

Ligustrum vulgare Linnaeus – Közönséges fagyal

Macrophya punctumalbum (Linnaeus, 1767) imágó rágáskép. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1973. VI. 23. leg. et det. Zombori Lajos (ZOMBORI 2016).

Phyllirea sp. – Olajfagyal

Silliana lhommei (Hering, 1934) akna. Lelőhely: Jugoszlavia, Pula, 1977. IV. 8. leg. et det. Altenhofer.

Pinus silvestris Linnaeus – Erdeifenyő

Diprion pini (Linnaeus, 1758) álhernyó levélkártétel. Lelőhely: Kárpátalja, Ukrajna, Kárpátok, Vorochta, 1963. VII. 98. leg. et det. Ermolenko – Zombori.

Populus sp. – Nyárfa

Lygaeonematus compressicornis (Fabricius, 1804) álhernyó rágáskép. Lelőhely: Kazakhsztán, Taldi-Kurgan Obl., Szarkandszkij k., Karatal-folyó mentén, 1990. VI. 30. leg. et det. Ermolenko. – Megjegyzés: Ermolenko egy korai levéldarázs-nemzetség nevét használta. BENSON (1958) könyve alapján a helyes nemzetségnév *Stauronematus* Benson, 1953. TAEGER *et al.* (1998) ezt a fajt *Priophorus pallipes* (Audinet-Serville, 1823) név alatt tárgyalja, míg a közelmúltban megjelent munkámban (ZOMBORI 2022) *Priophorus compressicornis* név alatt tárgyalom.

Populus canadensis Mönch – Kanadai nyárfa

Messa hortulana (Klug, 1818) akna. Lelőhelyek: Hungaria, Famos, 1979. VII. 29. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 2003. VII. 5. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a nemzetségnév *Fenusella* Enslin, 1914.

Populus canescens (Aiton) Smith – Szürke nyárfa

Heterarthrus ochropoda (Klug, 1818) akna. Lelőhely: Hungaria, Zamárdi, Töreki-láp, 1986. VI. 10. leg. et det. Zombori Lajos.

Populus italica Duroi – Jegenyefa

Fenusapusilla (Lepelletier, 1823) akna. Lelőhely: Hungaria, 1951. VIII. l6–18. leg. Gozmány László, det. E. M. Hering. – Megjegyzés: a tápnövény gyűjtője a *P. italica* megnevezést használta. A világhálón *Populus nigra* 'Italica' néven, vagyis változatként szerepel. SOÓ & KÁRPÁTI (1968: 655) növényhatározójában a fekete nyár fajnév alatt, szögletes zárójelek között ezt olvashatjuk: „*italica* (Duroi) Seemen”.

Populus nigra Linnaeus – Fekete nyárfa

Craesus septentrionalis (Linnaeus, 1758) álhernyó rágáskép. Lelőhely: Ukrajna, Kanyev, 2000. VIII. 19. leg. Zombori, det. Ermolenko.

Messa glaucopis (Konow, 1907) akna. Lelőhely: Austria, Mauthausen, 1977. V. 19. leg. et det. Altenhofer. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a nemzetségnév *Fenusella* Enslin, 1914.

Messa hortulana (Klug, 1818) akna. Lelőhelyek: Austria, Innsbruck, 1976. V. 29. leg. et det. Altenhofer; Hungaria, Bugac, Nagybugac, Kutatóház, 1980. VI. 11. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi. 1976. V. 30. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Zamárdi, Töreki láp, 1986. VI. 10. leg. et det. Zombori L. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a nemzetségnév *Fenusella* Enslin, 1914.

Populus tremula Linnaeus – Rezgő nyárfa

Heterarthrus ochropoda (Klug, 1818) akna. Lelőhely: Nagykovácsi, 1973. VII. 3. leg. et det. Zombori.

Messa glaucopis (Konow, 1907) akna. Lelőhely: Austria, Gollarn, 1977. V. 10. leg. et det. Altenhofer. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a nemzetségnév *Fenusella* Enslin, 1914.

Populus turanga = *Populus pruinosa* Schrenk sect. *turanga* – Nyárfa

Lygaeonemtus compressicornis (Fabricius, 1804) álhernyó rágáskép. Lelőhely: Kazakhsztán, Taldi-Kurgan Obl., Szarkandszkij k., Szarkand, 1990. VI. 29. leg. et det. Ermolenko. – Megjegyzés: Ermolenko egy korai levéldarázs-nemzetség nevét használta. BENSON (1958) könyve alapján a helyes nemzetségnév: *Stauronematus* Benson, 1953. TAEGER *et al.* (1998) szerint az elfogadott név *Priophorus pallipes* (Audinet-Serville, 1823). A közelmúltban megjelent munkámban (ZOMBORI 2022) ezt a fajt *Priophorus* Dahlbom, 1835 nemzetségnév alatt tárgyalom.

Potentilla sp. – Pimpó

Fenella sp. akna. Lelőhelyek: Észak Korea, Kangwon Province, Mt. Kumgang-san, Mammzlsang, 1991. VII. 14., leg. et det. Zombori; Szlovákia, Bozók, 2005. IX. 29. leg. et det. Zombori; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-medence, Nagyszeben. 2003. VI. 5. leg. et det. Zombori.

Potentilla reptans Linnaeus – Indás pimpó

Fenella nigrita Westwood, 1839 akna. Lelőhelyek: Hungaria, Budapest, Kamaraerdő, 1978. VIII. 23. leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Cségvaraszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Ócsa, 1952. IX. 30. leg. Szöcs József, det. E. M. Hering.

Potentilla arenaria Borkhausen – Homoki pimpó

Fenella arenariae Zombori, 1978 akna. Lelőhelyek: Hungaria, Budaörs, Naphegy, 1977. V. 26., 1977. VI. 7., 1977. VII. 25., 1977. IX. 16., 1977. IX. 24., 1987. VI. 8., 1978. VI. 29. leg. Szöcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Bugac, Ősborókás. 1979. VII. 19. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Bugac, Nagybugac, 1979. VII. 20. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Kunfehértó, 1979. VIII. 23. leg. et det. Zombori Lajos; Transsylvania, Fehér megye, Aranyosszék, Torockó, Székelykő, 1000 m., 2003. VI. 7. leg. et det. Zombori.

Fenella nigrita Westwood, 1839 akna. Lelőhely: Hungaria, Budapest, Julianna major, 1952. V. 13. leg. Gozmány László, det. E. M. Hering.

Prunus divaricata Ledebour – Szilva

Metallus pumilus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Armenia, Sevan, Areguneky hrebet, 1970. VI. 22. leg. et det. F. Arutyunian.

Pteridium aquilinum (Linnaeus) Kuhn – Saspáfrány

Strongylogaster sp. vagy *Thrinax* sp. álhernyó rágásképe. Lelőhely: Hungaria, Pálháza, Páfrány-tanösvény, 2012. VIII. 10. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: Nagy a valószínűsége annak, hogy egy *Strongylogaster* Dahlbom, 1835 álhernyó lehet a kártevő, mert a hazai gyűjtések alapján az imágókat április–júliusban fogták, a *Thrinax* Konow, 1885 imágókat viszont csak májusban (ZOMBORI 1982: 28–31).

Pyrus communis Linnaeus – Nemes körtefa

Janus compressus (Fabricius, 1793) ágacskakárosítás rönnyílással. Lelőhely: Erdély, Déva, 1993. VI. 1. leg. et det. Zombori.

Quercus sp. – Tölgyfa

Profenusa sp. álhernyó akna. Lelőhely: [Észak] Korea, Kangwon Province: Samil-po Inlet, 13. X. 1978. leg. et det. Zombori.

Quercus dentata Thunberg – Császártölgy

Profenusa sp. álhernyó akna. Lelőhely: [Észak] Korea, Kangwon Province: Mt. Kungang-san, 11. X. 1978. leg. Zombori, det. tápnövény, koreai kísérő.

Quercus farnetto Tenore – Magyar tölgyfa

Profenusa pygmaea (Klug, 18145) akna. Lelőhely: Felsőtárkány, 1982. IX. 10. leg. et det. Zombori.

Quercus lanuginosa Lamarck – Molyhos tölgyfa

Profenusa pygmaea (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Hungaria, Budapest, Hársbokorhegy, 1952. VIII. leg. Gozmány László, det. E. M. Hering. – Megjegyzés: A levélakna gyűjtője tápnövényként a *Q. lanuginosa* Lam. nevet adta meg, amely a molyhos tölgyfa (*Quercus pubescens* Willd.) egyik társneve (SOÓ & KÁRPÁTI 1968: 650).

Quercus petraea (Mattuschka) Lieblein – Kocsánytalan tölgyfa

Caliroa annulipes (Klug, 1816) vagy *C. cinxia* (Klug, 1816) álhernyó levélfonákján hámozgatás. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 145. leg. Ermolenko, det. Zombori. – Megjegyzés: A minta gyűjtésekor Ermolenko nem volt biztos az álhernyó meghatározásában, ezért azt javasolta, hogy írjunk két fajnevet. Viszont mai (2022. október 17.) véleményem szerint egyértelműen *Caliroa cinxia* hámozgatásról van szó, hiszen a nemzetközi megfigyelések alapján ez a faj kifejezetten a tápnövény levelének fonákján táplálkozik, amire a borítékon olvasható megjegyzés is utal.

Profenus pygmaea (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Erdély, Homoródfürdő, 1996. V. 30. leg. et det. Zombori; Erdély, Vargyas, Vargyas-patak völgye, 1992. V. 29. leg. et det. Zombori; Hungaria, Aggteleki Nemzeti Park, Szinpetri, 1990. V. 9. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 1985. VI. 30. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Őrség, Kercaszomor, 2007. IV. 30. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 12. leg. et det. Zombori.

Quercus robur Linnaeus – Kocsányos tölgyfa

Harpiphorus lepidus (Klug, 1818) álhernyó levélhámogtatás. Lelőhelyek: Hungaria, Máriagyűd, 1978. VII. 1. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Újszentmargita, 1977. IX. 14. leg. et det. Zombori Lajos.

Profenus pygmaea (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Austria, Wienerwald, 1976. VII. 3. leg. et det. Altenhofer; Hungaria, Máriagyűd, 1978. VII. 1. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Hűvösvölgy, 1976. VI. 15. leg. Sin Katalin, det. Zombori Lajos; Hungaria, Kecskemét, 2013. VII. 20. leg. et det. Zombori; Hungaria, Szár, 1978. VI. 20. leg. Szócs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Tahitótfalu, 1981. IV. 19. leg. et det. Zombori Lajos; Nagykovácsi, 2011. IX. 11. leg. et det. Zombori.

Caliroa varipes (Klug, 1816) álhernyó hámogtatás a levél fonákján. Lelőhely: Austria, Kirchberg, 1987. VII. 23. leg. Altenhofer, det. Altenhofer – Zombori.

Ranunculus platanifolius Linnaeus – Patyolat boglárka

Pseudodineura fuscula (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Altenhofer.

Ranunculus polyanthemus Linnaeus – Sokvirágú boglárka

Pseudodineura fuscula (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1986. V. 21. leg. et det. Zombori Lajos.

Ranunculus repens Linnaeus – Kúszó boglárka

Pseudodineura fuscula (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Erdély, Korond, 1996. V. 31. leg. et det. Zombori.

Ribes sp. – Ribiszke

Ametastegia glabrata (Fallén, 1808) bábkamra fás szárban. Lelőhely: Hungaria, Győr, 1983. II. 15. leg. Szalay, det. Zombori Lajos.

Rosa sp. – Rózsa

Arge ochropus (Gmelin, 1790) rózsavesszőn kártétel, az imágó peterakásának nyoma: „varratkép”. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 2002, VII. 8. leg. et det. Zombori.

Blennocampa sp. levélsodorék. Lelőhelyek: Kazakhsztán, Alma-Atinszkij obl., Ujgur körzet, 1800 m. Podgorodnoye, 1989. VI. 16. leg. et det. Ermolenko; Kazakhsztán, Taldi-Kurganszkaja obl., Panfilovszkij körzet, Uszek-folyó, 850 m. 1989. VI. 17. leg. et det. Ermolenko.

Cladius pectinicornis (Geoffroy, 1785) álhernyó hámozgatás és rágáskép. Lelőhely: Kárpátalja, Técsői körzet, Királymező, 1963. VII. 12. leg. et det. Ermolenko.

Rosa sp. „tövis nélkül” – Rózsa

Blennocampa pusilla (Klug, 1814) álhernyó levélsodorék. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k. k., Tiszabogdány, Brebenyeszkul, Term. véd. terület vendégház, 700–800 m, 1997. VI. 12. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a faj érvényes neve *Blennocampa phyllocolpa* Viitasaari *et* Vikberg, 1985.

Rosa canina Linnaeus – Gyepűrózsa

Arge sp. álhernyó rágáskép és imágó peterakásának nyoma: „varratkép”. Lelőhely: Nagykovácsi, 1996. VI. 20. leg. et det. Zombori.

Arge pagana (Panzer, 1798) álhernyó rágáskép és fiatal hajtáson látható az imágó peterakásának nyoma: „varratkép”. Lelőhely: Hungaria, Rezi, 1986. IX. 17. leg. et det. Zombori L.

Arge ochropus (Gmelin, 1790) álhernyó rágáskép. Lelőhely: Hungaria, Csevharaszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 1975. IX. 17. leg. et det. Zombori Lajos.

Blennocampa pusilla (Klug, 1814) álhernyó levélsodorék. Lelőhelyek: Erdély: Uzonkafürdő, 1993. VI. 5. leg. et det. Zombori; Erdély, Vargyas, Vargyas-patak-völgye, 1992. V. 29. leg. et det. Zombori; Farnos, 1973. VIII. 4. leg. et det. Zombori; Felvidék, Késmárk, 1981. VI. 27. leg. et det. Zombori Lajos;

Hungaria, Síkfőkút, 1978. VI. 14. leg. et det. Zombori Lajos; Kárpátalja, Máramarosi k. k., Trebusafejérpatak, Kuzij bioszféra rezervátum. 1977. VI. 11. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Rahó, Barnabás, 1996. VII. 10. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a faj érvényes neve *Blennocampa phyllocolpa* Viitasaari et Vikberg, 1985.

Cladardis elongatula (Klug, 1817) álhernyó szárjázat. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1979. VII. 26. leg. et det. Zombori Lajos.

Cladius pectinicornis (Geoffroy, 1785) álhernyó rágásképp. Lelőhely: Hungaria, Fonyód-liget, 1986. VII. 5. leg. et det. Zombori.

Rosa gallica Linnaeus – Parlagi rózsa

Blennocampa pusilla (Klug, 1814) álhernyó levélsodorék. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1973. VI. 24. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint a faj érvényes neve *Blennocampa phyllocolpa* Viitasaari et Vikberg, 1985.

Rubus sp. – Szeder

Metallus pumilus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Budapest, Kamaraerdő, Panoráma, 1980. IX. 18. leg. Seprős J. det. Zombori Lajos.

Rubus caesius Linnaeus – Hamvas szeder

Metallus pumilus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k. k. Rahó, Barnabás, 1996. VII. 11. leg. et det. Zombori.

Rubus fruticosus Linnaeus fajcsoport – Szeder

Metallus pumilus (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Hungaria, Bugac, Nagybugac, 1979. VII. 19. leg. et det. Zombori; Hungaria, Csévharaszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Fertő-Hanság N. P., Kapuvár, Madárvárta, 1999. VII. 12. leg. et det. Zombori; Hungaria, Ipolytarnóc, 2003. VI. 18. leg. et det. Zombori; Hungaria, Kunfehértó, 1979. VIII. 23. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 1975. IX. 30. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 2008. X. 5. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi, 2014. VI. 28. leg. et det. Zombori; Hungaria, Újszentmargita,

1977. IX. 14. leg. et det. Zombori Lajos; Kunszentmiklós, Koplaló,
1979. VIII. 24. leg. et det. Zombori Lajos; Nagykovácsi, 2013. VI. 29. leg. et det.
Zombori; Transsylvania, Hunyad megye, Zám, 1993. VII. 21. leg. et det. Zombori;
Transsylvania, Szatmár megye, Alsóboldád, 1993. VII. 13. leg. et det. Zombori.

Rubus idaeus Linnaeus – Málna

Metallus pumilus (Klug, 1816) vagy *Metallus albipes* (Cameron, 1875) akna.
Lelőhely: Hungaria, Szarvas, 1985. VII. 27. leg. et det. Zombori L.

Tenthredinidae álhernyó rágáskép. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi,
1975. X. 3. leg. Zombori Lajos.

Salix sp. – Fűzfa

Heterarthrus microcephalus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Austria, Salzburg,
1975. IX. 7. leg. et det. Altenhofer.

Levéldarázs sp. gubacs. Lelőhelyek: North Korea, Kangwon Prov., Mt.
Kumgang-san, Oe-Kumgang szálló közelében. 1985. V. 26. leg. Zombori; North
Korea, North Pyongan Prov., Mt. Myohyang-san, 1985. V. 25. leg. Zombori.

Nematinae sp. gubacs. Lelőhely: North Korea, Ryanggang Prov., Samjiyon,
1985. VI. 4. leg. Zombori. – Megjegyzés: A begyűjtés idején a gubacsok színe
bordó volt, ami nagy valószínűséggel *Pontania*-fajra utal.

Phyllocolpa sp. levélvisszahajtás. Lelőhelyek: Kárpátalja, Máramarosi k. k.,
Trebusefejrátok, Kuzij bioszféra rezervátum, 1997, VI. 11. leg. et det. Zombori;
North Korea, Kangwon Prov., Mt. Kumgang-san, Kuryong-popo felé. 1985. V. 27.
leg. et det. Zombori.

Pontania sp. gubacs. Lelőhely: Italia, Szicília, Petralia, Sottana, 1979. leg.
G. Mineo, det. L. Zombori.

Pontania sp. gubacs. Lelőhely: Ukrajna, Lvov k., Lipniki. 1965. VI. 14. leg.
Ermolenko.

Pontania sp. gubacs. Lelőhely: North Korea, Pyonyang City, Mt. Daesong-
san, 1985. VI. 1. leg. et det. Zombori.

Pontania collectanea (Förster, 1854). gubacs. Lelőhely: South Korea, Daegu,
Mt. Palgong-san. 1991. X. 8. leg. et det. Zombori.

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja,
Máramarosi k. k., Trebusefejrátok, Kuzij bioszféra rezervátum, 1997, VI. 11.
leg. et det. Zombori.

Salix alba Linnaeus – Fehér fűzfa

Nematus pavidus Audinet-Serville, 1823 rágásképp levélen. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1975. IX. 16. leg. et det. Zombori Lajos.

Pontania harrisoni Benson, 1940 gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k. k., Rahó, Alsóláz, 1996. VII. 11. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: A fajnév kérdéses.

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1973. VIII. 3. leg. et det. Zombori Lajos.

Salix aurita Linnaeus – Füles fűzfa

Heterarthrus microcephalus (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Ukrajna, Kanyev, 2000. VIII. 19. leg. Zombori, det. Ermolenko.

Salix caprea Linnaeus – Kecskéfűzfa

Phyllocolpa puella (C. G. Thomson, 1871) levélvisszahajtás. Lelőhelyek: Hungaria, Nagykovácsi, 2002. VI. 3., leg. et det. Zombori; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m. 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori; Ukrajna, Kárpátok, Vorochta, 1963. VII. 9. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Phyllocolpa oblita* (Audinet-Serville, 1823).

Pontania leucosticta (Hartig, 1837) levélvisszahajtás. Lelőhely: Kárpátalja, Hoverla h., vendégház, 700–800 m., 1998. VII. 22. leg. et det. Ermolenko. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes nemzetségnév *Phyllocolpa* Benson, 1960.

Pontania pedunculi (Hartig, 1837) gubacs. Lelőhelyek: Hungaria, Tabdi erdő, 1978. IX. 7. leg. et det. Zombori Lajos; Kárpátalja, Hoverla h., vendégház, 700–800 m., 1998. VII. 22. leg. et det. Ermolenko.

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Ukrajna, Kárpátok, Vorochta, 1963. VII. 9. leg. et det. Ermolenko.

Salix cinerea Linnaeus – Hamvas fűzfa

Heterarthrus microcephalus (Klug, 1816), akna. Lelőhely: Hungaria, Csévharaszt, 1977. VII. 21. leg. et det. Zombori Lajos.

Phyllocolpa puella (C. G. Thomson, 1871) levélszélvisszahajtás. Lelőhely: Ukrajna, Lvov k., Lipniki. 1965. VI. 14. leg. Ermolenko, det. Zombori. –

Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Phyllocolpa oblita* (Audinet-Serville, 1823).

Tenthredininae sp. levélkártétel. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1981. VIII. 1. leg. Zombori.

Salix fragilis Linnaeus – Csöröge fűzfa

Heterarthrus microcephalus (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Hungaria, Nagykovácsi, 1985. VI. 23. leg. Zombori Andor, det. Zombori Lajos; Örményország, Yerevan, River Hrazdan, 1977. VII. 7. leg. et det. Zombori Lajos.

Phyllocolpa puella (C. G. Thomson, 1871) levélvisszahajtás. Lelőhely: Felvidék, Késmárk, 1981. VI. 27. leg. et det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Phyllocolpa oblita* (Audinet-Serville, 1823).

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 1973. VI. 8. leg. et det. Zombori Lajos.

Salix pierotii Miquel – Koreai fűzfa

Pontania collactanea (Förster, 1854) gubacs. Lelőhely: [Észak-] Korea, North Pyongyan Prov., Mt. Myohyang-san, 1985. V. 21. leg. Vojnits – Zombori, det. tápnövény, koreai kísérő, det. levéldarázs Zombori.

Salix purpurea Linnaeus – Csigolya fűzfa

Euura atra (Jurine, 1807) gubacs. Lelőhely: Transsylvania, Hargita megye, Homoródfürdő, 1997. V. 25. leg. et det. Zombori.

Euura testaceipes (Brischke, 1883) gubacs. Lelőhely: Felvidék, Késmárk, 1981. VI. 27. leg. et det. Zombori Lajos.

Phyllocolpa puella (C. G. Thomson, 1871), levélvisszahajtás. Lelőhelyek: Kárpátalja, Técsői körzet, Királymező, Tarac- mente, 1963. VII. 14. leg. et det. Ermolenko; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m. 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Phyllocolpa oblita* (Audinet-Serville, 1823).

Pontania sp. gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Técsői körzet, Királymező, 1963. V. 4. leg. Ermolenko.

Pontania collactanea (Förster, 1854) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Rahói k., 600 m., 1998. VII. 18. leg. Ermolenko, det. Zombori.

Pontania femoralis (Cameron, 1876) gubacs. Lelőhelyek: Kárpátalja, Rahói k., 600 m, Kuzij. t.v.t. 1998. VII. 18. leg. Ermolenko, det. Zombori;

Ukrajna, Csernovci k., Sztorozsinec, Szeret-folyó mente, 1975. VI. 22. leg. Ermolenko, det. Zombori. – Megjegyzés: BENSON (1958: 205) szerint ez a faj a *P. dolichura* (Thomson, 1871) nevű taxonnal azonos.

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Técsői körzet, Királymező, 1963. VII. 15. leg. et det. Ermolenko.

Pontania vesicator (Breimi-Wolf, 1849) gubacs. Lelőhelyek: Felvidék, Dobsinai jégbarlang környéke, 1981. VII. 1. leg. Zombori Andor, det. Zombori Lajos; Kárpátalja, Máramarosi k.k., Rahó, Barnabás. 1996, VII. 11. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Rahói k., 600 m., Kuzij t.v.t. 1998. VII. 18. leg. Ermolenko, det. Zombori; Kárpátalja, Técsői körzet, Németmokra. 1963. VII. 15. leg. et det. Ermolenko; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m. 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori; Ukrajna, Csernovci k., Komarovci, 1975. VI. 22. leg. Ermolenko, det. Zombori.

Pontania viminalis (Linnaeus, 1758) gubacs. Lelőhelyek: Felvidék, Dobsinai jégbarlang környéke. 1981. VII. 1. leg. et det. Zombori Lajos; Kárpátalja, Máramarosi k.k., Rahó, Barnabás. 1996, VII. 11. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Rahói k., 600 m., Kuzij t.v.t., 1998. VII. 18. leg. Ermolenko, det. Zombori; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-havasok, Guraró, 700 m. 1993. VII. 14. leg. et det. Zombori.

Salix sachalinensis F. Schmidt – Fűzfa

Pontania sp. gubacs. Lelőhely: Szovjetunió, Kuril-szigetek, Kunasir, Tretjakovo. 1973. VIII. 5. leg. Ermolenko.

Salix silesiaca Willdenov – Sziléziai fűzfa

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Hoverla h., vendégház, 700–800 m. 1998. VII. 22. leg. et det. Ermolenko.

Salix triandra Linnaeus – Mandulalevelű fűzfa

Phyllocolpa puella (C. G. Thomson, 1871) levélvisszahajtás. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k.k., Rahó, Barnabás. 1996, VII. 11. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az érvényes név *Phyllocolpa oblita* (Audinet-Serville, 1823).

Pontania proxima (Audinet-Serville, 1823) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k.k., Rahó, Barnabás. 1996, VII. 11. leg. et det. Zombori.

Pontania triandrae Benson, 1941 gubacs. Lelőhely: Hungaria, Csévharaszt, 1977. VI. 21. leg. et det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: Mind a tápnövény, mind a gubacs meghatározása nehéz feladat. ENSLIN (1915) füzetében a tápnövény neve: *Salix amygdalina*, míg a gubacsképző levéldarázsa *Pontania capreae* (Linnaeus, 1758).

Pontania viminalis (Linnaeus, 1758) gubacs. Lelőhely: Kárpátalja, Máramarosi k.k., Rahó, Barnabás. 1996, VII. 11. leg. et det. Zombori.

Salix viminalis Linnaeus – Kosárkötő fűzfa

Fenusella wuestnei (Konow, 1894) akna. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi, 2017. VI. 18. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: Az ENSLIN (1914) által leírt nemzetségről kiderült, hogy a csaknem száz évvel korábban közölt *Messa* Leach, 1817 nemzetséggel azonos, vagyis a ma érvényes név *Messa wuestnei* (Konow, 1894). A harmadik levéldarázs-kötetemben (ZOMBORI 1990: 66) ezt a fajt még úgy mutattam be, hogy „Magyarországról még nem közölték”. A magyarországi faunára új adat. A Kárpát-medencében az imágót egyetlen helyen gyűjtötték: Tatry Zachodnie [= Liptói-havasok] (ROLLER and HARIS 2008).

Sambucus ebulus Linnaeus – Földi bodza

Macrophya albicincta (Schrank, 1776) vagy *Macrophya crassula* (Klug, 1817) álhernyó rágásképp. Lelőhelyek: Erdély, Hunyad m., Zám. 1993. VII. 21. leg. et det. Zombori; Hungaria, Nagykovácsi. 1973. VI. 12. leg. et det. Zombori Lajos.

Scrophularia nodosa Linnaeus – Göcsös görvélyfű

Tenthredo scrophulariae Linnaeus, 1758 álhernyó rágásképp. Lelőhely: Hungaria, Újszentmargita. 1977. IX. 14. leg. et det. Zombori Lajos.

Tilia cordata Miller – Kislevelű hársfa

Caliroa annulipes (Klug, 1816) levél hámozgatás. Lelőhely: Austria, Rappottenstein, 1987. VII. 23. leg. et det. Zombori.

Parna tenella (Klug, 1816) akna. Lelőhelyek: Austria, Salzburg, 1975. V. 22. leg. et det. Altenhofer; Hungaria, Nagykovácsi, Nagyszénás. 1978. VI. 7. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 2017. V. 31. leg. et det. Zombori.

Tilia platyphyllos Scopoli – Nagylevelű hársfa

Parna tenella (Klug, 1816) akna. Lelőhely: Nagykovácsi, 2014. VI. 27. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: A gazdanövény aknázott levelének begyűjtésekor meg voltam győződve, hogy sikerült *P. tenella* álhernyót gyűjtenem. Ám a kikeléskor, 2014. VII. 22-én *Metallus pumilus* (Klug, 1816) imágót határoztam meg, ami ugyancsak zavarba ejtő, hiszen ez utóbbi faj kizárólag a szeder levélében folytat aknázó életmódot. Egyetlen magyarázat kínálkozik, hogy a nevelőhengerben két évvel korábról elfekező *M. pumilus* példány most kelt ki, míg a *Parna tenella* álhernyó elpusztult.

Triticum aestivum Linnaeus – Közönséges búza

Cephus pygmaeus (Linnaeus, 1767) szárjárát. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi. 1974. VIII. 15. leg. et det. Zombori Lajos.

Pachynematus kirbyi (Dahlbom, 1835) levél rágáskép. Lelőhely: Hungaria, Nagykovácsi. 1973. V. 20. leg. et det. Zombori Lajos.

Trollius europaeus Linnaeus – Zergeboglar

Pseudodineura enslini (Hering, 1923) akna. Lelőhely: Austria, Mitterndorf, 1976. VII. 13. leg. et det. Altenhofer.

Ulmus sp. – Szilfa

Fenusa ulmi Sundevall, 1844 akna. Lelőhelyek: Kazahsztán, Alma-Ata k., Alma-Ata. 1990. VII. 1. leg. et det. Ermolenko; Transsylvania, Szeben megye, Szebeni-medence, Nagyszeben. 2003. VI. 5. leg. et det. Zombori.

Ulmus glabra Hudson – Hegyi szilfa

Kaliofenusa ulmi Sundevall, 1844 akna. Lelőhely: Austria, Salzburg, 1975. V. 18. leg. et det. Altenhofer. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az elfogadott nemzetségnév *Fenusa* Leach, 1817

Ulmus laevis Pallas – Vénicfa

Fenusa ulmi Sundevall, 1844 akna. Lelőhelyek: Hungaria, Nagykovácsi, 2022. VIII. 18. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Pilisszentiván. 2015. VI. 14. leg. et det. Zombori; Kárpátalja, Máramarosi k.k., Trebusafejérpatak, Kuzij bioszféra rezervátum. 1978. VI. 11. leg. et det. Zombori; North Korea, Pyongyang City, Mt. Ryongak-san, 1985. V. 17. leg. et det. Zombori. – Megjegyzés: A koreai szilfákat nem ismerem, de a levél külső hasonlatossága miatt a koreai mintát ide soroltam, és ez vonatkozik a levéldarázs álhernyója által készített aknára is.

Ulmus minor Miller – Mezei szilfa

Kaliopenusa ulmi Sundevall, 1844 akna. Lelőhelyek: Budaörs, Úthegy, 1980. VI. 2. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budaörs, Odvashegy, 1987. V. 28. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Budapest, Hűvösvölgy, 1976. VI. 15. leg. Sin Katalin, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budapest, Kamaraerdő, 1979. V. 19. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Budapest, Mártonhegy. 1951. V. leg. Szőcs József, det. E. M. Hering; Hungaria, Budapest, Rupphegy. 1978. V. 30. leg. Szőcs József, det. Zombori Lajos; Hungaria, Fülöpszállás, Bondor-tanya, 1980. VI. 9. leg. et det. Zombori Lajos; Hungaria, Nagykovácsi, 1976. V. 30. leg. et det. Zombori Lajos. – Megjegyzés: TAEGER *et al.* (1998) szerint az elfogadott nemzetségnév *Fenusa* Leach, 1817.

*

Köszönetnyilvánítás – A szerző köszönetet mond a Magyar Természettudományi Múzeum Főigazgatóságának, hogy hozzájárult az anyag feldolgoztatási célú kölcsönzéséhez, illetve köszönet illeti Vas Zoltánt, aki a Hártyásszárnyúak gyűjteményében őrzött anyag kölcsönzésének ügyintézésében nyújtott segítséget. Köszönetet mondok a szakmai lektorok munkájáért, Vas Zoltánnak és Somlyay Lajosnak. Szél Győzőnek pedig megköszönöm, hogy az észak-koreai lelőhelyek adatait felkutatta és rendelkezésre bocsátotta. Ugyancsak köszönet illeti Zombori Marcellt, aki a két fényképfelvételt elkészítette.

HIVATKOZÁSOK

- ALTENHOFER E. & ZOMBORI L. 1987: The species of *Heterarthrus* Stephens, 1835 feeding on maple (Hymenoptera, Tenthredinidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* **79**: 185–197.
- BENSON R. B. 1958: *Handbooks for the identification of British insects. Vol. VI. Part 2(c). Hymenoptera, 2. Symphyta.* – Royal Entomological Society of London, 252 + v pp.
- ENSLIN E. 1914: Die Tenthredinoidea Mitteleuropas III. – *Deutsche Entomologische Zeitschrift* [58], *Beiheft*: 203–309.
- ENSLIN E. 1915: Die Tenthredinoidea Mitteleuropas IV. – *Deutsche Entomologische Zeitschrift* [59], *Beiheft*: 311–412.
- ROLLER L. & HARIS A. 2008: Sawflies of the Carpathian Basin, history and current research. – *Natura Somogyiensis* **11**: 1–261.
- SOÓ R. & KÁRPÁTI Z. 1968: *Növényhatározó II. Magyar flóra. Harasztok – Virágos növények.* – Tankönyvkiadó, Budapest, 846 pp.
- TAEGER A., ALTENHOFER E., BLANK S. M., JANSEN E., KRAUS M., PSCHORN-WALCHER H. & RITZAU C. 1998: Kommentare zur Biologie, Verbreitung und Gefährdung der Pflanzwespen Deutschlands (Hymenoptera, Symphyta). – In: TAEGER A. & BLANK S. M. (eds.): *Pflanzwespen Deutschlands (Hymenoptera, Symphyta). Kommentierte Bestandsaufnahme.* Goecke et Evers, Keltern, pp. 49–135.
- ZOMBORI L. 1982: *Fauna Hungariae No. 153: Levéldarázs-alkatúak II. Tenthredinoidea II.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 144 pp.
- ZOMBORI L. 1990: *Fauna Hungariae No. 165: Levéldarázs-alkatúak III. Tenthredinoidea III.* – Akadémiai Kiadó, Budapest, 81 pp.
- ZOMBORI L. 2016: *Fauna Hungariae No. 174: Levéldarázs-alkatúak IV. Tenthredinoidea IV.* – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 160 pp.
- ZOMBORI L. 2022: *Fauna Hungariae No. 175: Levéldarázs-alkatúak V. Tenthredinoidea V.* – Szerzői kiadás, Nagykovácsi, 24 pp.

••●••

The herbaria of plant damages caused by Symphyta in the Hungarian Natural History Museum

LAJOS ZOMBORI

H-2094 Nagykovácsi, Kolozsvár tér 15, Hungary. E-mail: zomborilali@gmail.com

Abstract – The author elaborated a large number of plant damages caused by Symphyta that had accumulated in the past 45 years, preserved and labelled in 386 envelopes. In this material 84 plant species and 82 sawfly species have been demonstrated. The list is annotated with more recent taxonomical information. The species *Messa wuestnei* (Konow, 1894) recorded on Basket Willow (*Salix viminalis*) proved as new for the fauna of Hungary.

Key words –cocoon, faunistics, gall, mine, rolled leaf-edge

FIGURE CAPTIONS

Figure 1. Envelope and wrapping paper containing a sample of sawfly damage collected on Field Maple (*Acer campestre*), Hungarian Natural History Museum.

Figure 2. Field Maple (*Acer campestre*) with sawfly damage patterns from the envelope shown in Figure 1.